

Dokumentation delningstal

Namn:	Delningstal
Kort beskrivning	<p>Ålderspension i form av inkomstpension beräknas med hjälp av delningstal.</p> <p>Delningstal fastställs årligen för de födelseår som fyller 61 respektive 65 år det året för vilket delningstal beräknas (år t).</p> <p>För de som fyller 61 år t beräknas preliminära delningstal.</p> <p>För individer som fyller 65 år under år t beräknas definitiva delningstal.</p> <p>Beräkningen grundas på livslängdstabeller enligt officiell statistik, SCB:s livslängdstabell för män plus kvinnor perioden t-5 – t-1 (senaste kända femårsperioden).</p> <p>Innan delningstalen fastställs i slutet av oktober respektive beräkningsår används dessa för pensionsavdelningens beräkningar av pensionsprognoser för de inblandade årskullarna.</p>
Viktiga dokument Och var man hittar dem	<p>Enligt 8 § förordningen (1998:1340) om inkomstgrundad ålderspension ska Pensionsmyndigheten för varje år beräkna och fastställa delningstal.</p> <p>Lagtextshänvisning</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialförsäkringsbalken 62 kap. 34–36 §§. <p>Prophänvisning/formelsamling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prop. 1997/98:151 sid 386 formel för beräkning av delningstal (obs tryckfel: faktor 12 istället för 2)

Förklaring av formeln

För att få ett årligt pensionsbelopp divideras pensionsbehållningen med ett delningstal vid pensioneringstillfället. Antalet månadsutbetalningar för varje år från pensioneringstillfället och framåt ska diskonteras med en årsränta på 1,6 % (normen) för den tid som skiljer mellan pensioneringstillfället och månaden för utbetalningen.

$$D_n = \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} \sum_{X=0}^{11} \left(L_k + (L_{k+1} - L_k) \frac{X}{12} \right) (1,016)^{-(k-n)} (1,016)^{-X/12}$$

D_n =	Delningstal för ålder n.
L_k =	Antalet kvarlevande i åldersgruppen n enligt SCB:s livslängdstabeller
X =	Antal månader (0-11)
n =	Ålder (61-80) när man går i pension
k =	n, n+1, n+2....
$k-n$ =	Antal år som pensionär

2015-01-28

Dok.bet.
 Version
 Dnr/ref.

$$\begin{aligned}
 D_n &= \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} \sum_{x=0}^{11} \left(L_k + (L_{k+1} - L_k) \frac{x}{12} \right) (1,016)^{-(k-n)} (1,016)^{-x/12} = \\
 &= \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} \left[L_k \sum_{x=0}^{11} (1,016)^{-x/12} + \frac{L_{k+1} - L_k}{12} \sum_{x=0}^{11} x \cdot (1,016)^{-x/12} \right] = \\
 &= \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} \left[\sum_{x=0}^{11} L_k \cdot (1,016)^{-x/12} + \sum_{x=0}^{11} \frac{L_{k+1} - L_k}{12} \cdot x \cdot (1,016)^{-x/12} \right] = \\
 &= \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} \frac{1}{(1,016)^{(k-n)}} \left[\sum_{x=0}^{11} \frac{L_k}{(1,016)^{x/12}} + \sum_{x=0}^{11} \frac{L_{k+1} - L_k}{12} \cdot \frac{x}{(1,016)^{x/12}} \right] = \\
 &= \frac{1}{12L_n} \left[\left(\sum_{k=n}^{\infty} \frac{L_k}{(1,016)^{(k-n)}} \cdot \sum_{x=0}^{11} \frac{1}{(1,016)^{x/12}} \right) + \left(\sum_{k=n}^{\infty} \frac{L_{k+1} - L_k}{12} \cdot \sum_{x=0}^{11} \frac{x}{(1,016)^{x/12}} \right) \right] = D_n
 \end{aligned}$$

I den första av de två ovanstående inre parenteserna beräknas hur varje enskild månadsutbetalning ska diskonteras med hänsyn av normen (1,6 %) för varje år k från n till *oändligheten*. På grund av att individer avlider kontinuerligt under året måste de utbetalningar som inte kommer att äga rum på grund av dödsfall tas bort från beräkningen. Detta görs i den andra inre parentesen som använder ett antagande om att de individer som avlider under år k gör det likformigt fördelat över året. Parentesen blir alltid negativ eftersom L(k+1) alltid är *mindre* än L(k). Summan av dessa två inre parenteser blir antalet månadsutbetalningar att betala ut diskonterade med normen för tiden mellan pensioneringstillfället och utbetalningstillfället.

Sist divideras summan av månadsutbetalningarna med antalet kvarlevande i kohorten multiplicerat med tolv. Kvoten blir delningstalet, vilket kan ses som den genomsnittliga återstående medellivslängden vid pensioneringstillfället.

Beräkning av delningstal för inkomstpension

$$D_n = \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} \left[L_k \sum_{x=0}^{11} (1,016)^{-x/12} + \frac{L_{k+1} - L_k}{12} \sum_{x=0}^{11} x (1,016)^{-x/12} \right]$$

där L_k är andel kvarlevande enligt SCB:s livslängdstabeller

Förenkling av formeln:

De båda inre summorna över x beräknas separat, betecknas A respektive B.

$$A = \sum_{x=0}^{11} (1,016)^{-x/12} \quad B = \sum_{x=0}^{11} x (1,016)^{-x/12}$$

Detta ger

2015-01-28

Dok.bet.
 Version
 Dnr/ref.

$$\begin{aligned}
 D_n &= \frac{1}{12L_n} \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} \left[\left(A - \frac{B}{12} \right) L_k + \frac{B}{12} L_{k+1} \right] \\
 &= \frac{1}{12L_n} \left[\left(A - \frac{B}{12} \right) \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} L_k + \left(\frac{B}{12} \right) \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} L_{k+1} \right] \\
 &= \frac{1}{12L_n} \left[\left(A - \frac{B}{12} \right) S_1 + \left(\frac{B}{12} \right) S_2 \right]
 \end{aligned}$$

där S_1 och S_2 betecknar summorna över k . Dessa kan uttryckas på följande sätt:

$$\begin{aligned}
 S_1 &= \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} L_k = L_n + \sum_{k=n+1}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} L_k = L_n + S \\
 S_2 &= \sum_{k=n}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} L_{k+1} = \sum_{k=n+1}^{\infty} (1,016)^{-(k-n-1)} L_k = 1,016 \cdot S
 \end{aligned}$$

där S betecknar summan

$$S = \sum_{k=n+1}^{\infty} (1,016)^{-(k-n)} L_k = \sum_{j=1}^{\infty} \frac{L_{n+j}}{1,016^j}$$

Härur fås

$$D_n = \frac{1}{12L_n} \left[\left(A - \frac{B}{12} \right) (L_n + S) + 1,016 \cdot \left(\frac{B}{12} \right) S \right] = \frac{A - B/12}{12} + \frac{A + 0,016 \cdot B/12}{12} (S / L_n)$$

A och B kan lätt beräknas. Med dess värden insatta fås

$$D_n = 0,539050 + 1,000021 \cdot (S / L_n)$$

Dokumentation för premiepensionen delningstal 1-liv

Namn:	Delningstal för premiepensionen 1-liv
Kort beskrivning	Ålderspension i form av premiepension beräknas med hjälp av delningstal. Beräkningen varierar med åldern på den försäkrade och grundas på ett dödlighetsantagande och en förskottsränta. Dödlighetsantagandet baseras på SCB:s senaste dödlighetsprognos och uttrycks i form av makehams formel. Förskottsräntan är ett antagande som utgör en skattning på framtida real kapitalavkastning.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Beräkningen beskrivs också i Orange Rapport på sidan 99: https://secure.pensionsmyndigheten.se/download/18.c10f85e14bab3c830aa886c/1429282851679/Orange+rapport+2014.pdf Dokument om ändringen av förskottsräntan i premiepensionen: http://pensionsmyndigheten.se/AndradForskottsrantalPremiepensionen.html

Användning av delningstal

Delningstalet används för att räkna ut det månatliga pensionsbeloppet enligt formeln:

Pensionsbelopp = kontobehållning/(delningstal*12)

Formel för delningstal

Formeln för delningstalet a_x vid åldern x år är

$$a_x = \int_0^{\infty} e^{-\delta t} \cdot \frac{l(x+t)}{l(x)} dt$$

där $l(x)$ är överlevelsefunktionen

$$l(x) = e^{-\int_0^x \mu(t) dt}$$

och $\mu(x)$ är dödlighetsfunktionen

$$\mu(x) = a + b \cdot e^{c \cdot x}$$

Detta avser 1-livsförsäkring, dvs. utan efterlevandeskydd.

Parametrar som används vid beräkningar

Belopp att utbetala, fondförsäkring och traditionell försäkring

Från och med 2013-12-01 används kohortdödlighet. Det innebär att för försäkrade födda 1939 eller tidigare används dödligheten angiven på raden för "1930" i kolumnen "Född" nedan. För försäkrade födda 1940 – 1949 används på motsvarande sätt värdena för "1940" och för födda 1950 eller senare värdena för "1950".

Tillämpningsperiod		Född	a	b	c	δ
Fr.o.m.	T.o.m.					
2014-03-01		1930	0,0068	0,00000054	0,1378	0,028559
2014-03-01		1940	0,0065	0,00000026	0,1454	0,028559
2014-03-01		1950	0,0058	0,00000014	0,1518	0,028559

För $x > 97$ ansluter $\mu(x)$ till en rät linje med lutning 0,001.

Dödlighetsantagandet (a, b, c) motsvarar en förväntad återstående livslängd vid 65 år på 21 år.

Ränteintensiteten (δ) motsvarar en förväntad avkastning på 3,0 % och 0,1 % i driftskostnad. Antagandet om förväntad avkastning som även kallas förskottsränta är sen 1:a mars 2014 samma för fond och trad.

Dokumentation för premiepensionen delningstal 2-liv

Namn:	Delningstal för premiepensionen 2-liv
Kort beskrivning	Ålderspension i form av premiepension beräknas med hjälp av delningstal. Beräkningen varierar med åldern på den försäkrade och den medförsäkrade samt grundas på ett dödlighetsantagande och en förskottsränta. Dödlighetsantagandet baseras på SCB:s senaste dödlighetsprognos och uttrycks i form av makehams formel. Förskottsräntan är ett antagande som utgör en skattning på framtida real kapitalavkastning.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Beräkningen beskrivs också i Orange Rapport på sidan 99: https://secure.pensionsmyndigheten.se/download/18.c10f85e14bab3c830aa886c/1429282851679/Orange+rapport+2014.pdf Dokument om ändringen av förskottsräntan i premiepensionen: http://pensionsmyndigheten.se/AndradForskottsrantalPremiepensionen.html

Användning av delningstal

Delningstalet används för att räkna ut det månatliga pensionsbeloppet enligt formeln:

Pensionsbelopp = kontobehållning/(delningstal*12)

Formel för delningstal

Formeln för delningstalet $a_{x,y}$ är

$$a_{x,y} = \frac{N(x)}{D(x)} + \frac{N(y)}{D(y)} - \frac{N(x,y)}{D(x,y)}$$

där x är ålder på den förstförsäkrade och y är ålder på den medförsäkrade och

$$D(x) = l(x)e^{-\delta x} \quad (\delta \text{ är ränteintensiteten})$$

$$D(y) = l(y)e^{-\delta y}$$

$$D(x,y) = l(x)e^{-\delta x/2} l(y)e^{-\delta y/2}$$

$$N(x) = \int_x^{\infty} D(t) dt$$

$$N(y) = \int_y^{\infty} D(t) dt$$

2015-09-10

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

$$N(x, y) = \int_0^{\infty} D(x+t, y+t) dt.$$

Överlevelsefunktionen $l(x)$ ges av

$$l(x) = e^{-\int_0^x \mu(t) dt}$$

där $\mu(x)$ är dödlighetsfunktionen

$$\mu(x) = a + b \cdot e^{-cx}.$$

Detta avser 2-livsförsäkring, dvs. med efterlevandeskydd.

Värden som används vid beräkningar

Belopp att utbetala, fondförsäkring och traditionell försäkring

Från och med 2013-12-01 används kohortdödlighet. Det innebär att för försäkrade födda 1939 eller tidigare används dödligheten angiven på raden för "1930" i kolumnen "Född" nedan. För försäkrade födda 1940 – 1949 används på motsvarande sätt värdena för "1940" och för födda 1950 eller senare värdena för "1950".

Tillämpningsperiod		Född	a	b	c	δ
Fr.o.m.	T.o.m.					
2014-03-01		1930	0,0068	0,00000054	0,1378	0,028559
2014-03-01		1940	0,0065	0,00000026	0,1454	0,028559
2014-03-01		1950	0,0058	0,00000014	0,1518	0,028559

För $x > 97$ ansluter $\mu(x)$ till en rät linje med lutning 0,001.

Dödlighetsantagandet (a, b, c) motsvarar en förväntad återstående livslängd vid 65 år på 21 år.

Ränteintensiteten (δ) motsvarar en förväntad avkastning på 3,0 % och 0,1 % i driftskostnad. Antagandet om förväntad avkastning som även kallas förskottsrenta är sen 1:a mars 2014 samma för fond och trad.

Garanterat belopp, traditionell försäkring

Tillämpningsperiod		Född	a	b	c	δ
Fr.o.m.	T.o.m.					
2013-12-01		1930	0,0113	0,00000017	0,1492	-0,001000
2013-12-01		1940	0,0086	0,00000006	0,1595	-0,001000
2013-12-01		1950	0,0068	0,00000002	0,1711	-0,001000

2015-09-10

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

3 (3)
PID146262
0.1

För $x > 97$ ansluter $\mu(x)$ till en rät linje med lutning 0,001.
Dödlighetsantagandet (a, b, c) motsvarar en förväntad återstående livslängd vid 65 år på 23 år.
Ränteintensiteten (δ) motsvarar en avkastning på 0 % och 0,1 % i driftskostnad.

Beräkning av pensionsbelopp

Månatligt pensionsbelopp = (Kapital / $a_{x,y}$) / 12

Dokumentation: Ekonomiska delningstal för inkomstpension

Namn:	Ekonomiska delningstal för inkomstpension
Kort beskrivning	Ekonomiska delningstal beräknas varje år för varje åldersklass från 61-åringar och äldre. Enheten är år. Det ekonomiska delningstalet beskriver ungefär hur länge i genomsnitt som pensionssystemet kommer att betala ut pensioner till varje årsklass. Detta delningstal skiljer sig från det s.k. demografiska delningstalet som i stället beskriver hur länge en nybliven pensionär i genomsnitt kommer att leva. De ekonomiska delningstalen tas fram och används av pensionsmyndigheten för att beräkna pensionsskulden till pensionärerna, vilken ingår i årsredovisningen.
Viktiga dokument och var man hittar dem	Formelsamling Orange rapport, bilaga B: Formel för beräkning av ekonomiskt delningstal för åldersgrupp i år t .

Förklaring av formeln

De ekonomiska delningstalen $De_i(t)$ beräknas enligt följande:

$$De_i(t) = \frac{\sum_{j=i}^{R(t)} \frac{1}{2} \times (L^*_j(t) + L^*_{j+1}(t)) \times 1,016^{i-j-1}}{L^*_i(t)} \quad \text{för } i=61, 62, \dots, R(t) \text{ där } L^*_{R(t)+1} = 0$$

$$L^*_i(t) = L^*_{i-1}(t) \times he_i(t) \quad \text{och} \quad L^*_{60}(t) = 1$$

$$he_i(t) = \frac{U_i(t)}{U_i(t) + Ud_i(t) + 2 \times Ud^*_i(t)}$$

$R(t)$ = Den äldsta åldersgrupp som uppburit pension år t

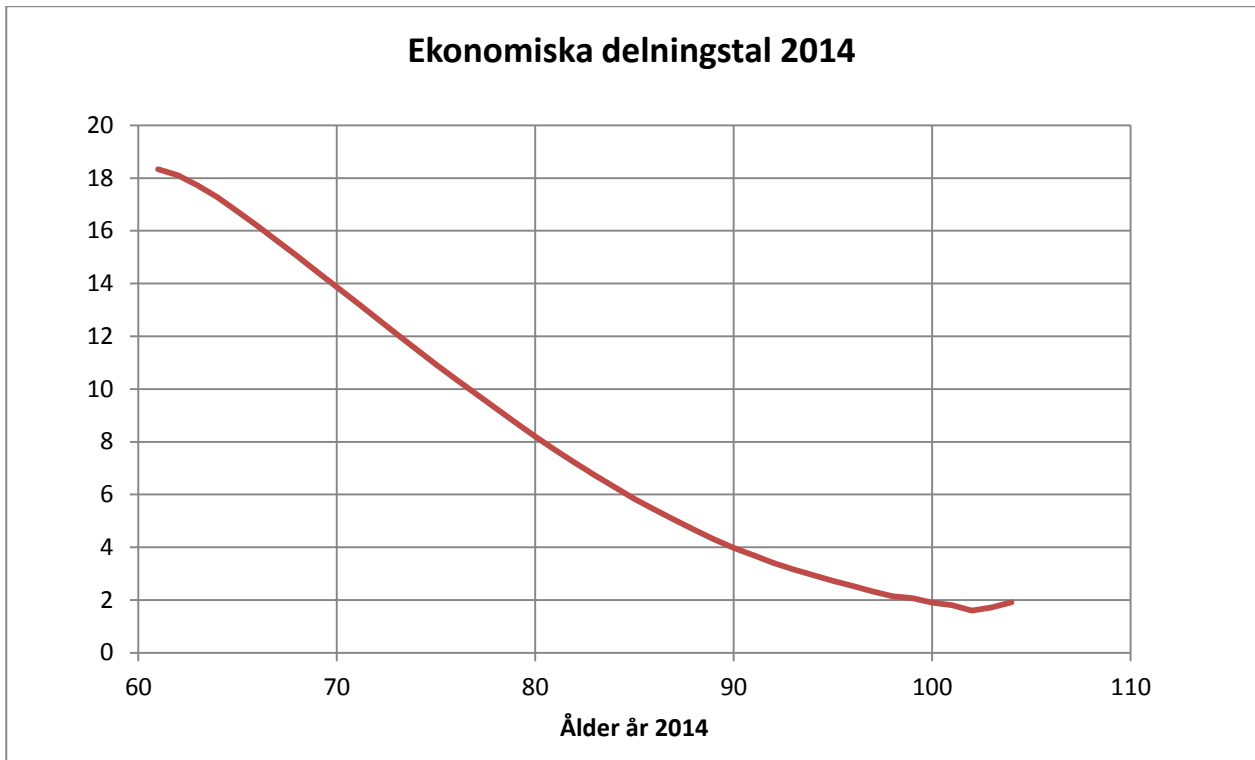
$U_i(t)$ = Summan av pensionsutbetalningar i december år t till åldersgrupp i

$U_i(t)$ = Summan av sista månatliga pensionsbelopp till personer i åldersgruppen i som fick pension utbetald i december år $t-1$ men inte i december år t

$U_i(t)$ = Summan av sista månatliga pensionsbelopp till personer i åldersgruppen i som fick pension beviljad under år t och som inte fick pension utbetald i december år t

$L^*_i(t)$ = Andel kvarstående utbetalningar till åldergrupp i år t

$he^*_i(t)$ = Pensionsutbetalningarnas utveckling på grund av dödsfall år t , åldersgrupp i

Dokumentation för prognosdelningstal

Namn:	Prognosdelningstal
Kort beskrivning	Prognosen av ålderspension i form av inkomstpension och premiepension beräknas med hjälp av en prognos av delningstal. Beräkningen varierar med åldern på den försäkrade, året som prognosen gäller för samt grundas på ett dödlighetsantagande och en förskottsränta, för inkomstpensionen och premiepensionen var för sig.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Beräkningen av delningstal beskrivs i Orange Rapport på sidan 99: https://secure.pensionsmyndigheten.se/download/18.c10f85e14bab3c830aa886c/1429282851679/Orange+rapport+2014.pdf

Beskrivning av prognosdelningstal

Anges för åldrar fr.o.m. 61 år t.o.m. 82 år månadsvis för födda 1938 – 2000.

Ålder < 2015 – födelseår är inte relevanta och anges inte. En person född 1944 kan t.ex. inte få prognos för åldrar mindre än 71 år under 2015.

Delningstalen i inkomst- och premiepensionen skiljer sig åt beroende på olika avkastnings- och dödlighetsantaganden.

Inkomstpension

Här används perioddödlighet som motsvarar den observerade dödlighet som används vid beräkning av de faktiska delningstalen. För alla som fyller 65 år eller mer under 2015 finns faktiska delningstal. Dessa är baserade på SCB statistik och beräknades när kohorten fyllde 65 år utifrån senast observerad femårig perioddödlighet vid det tillfället. ”Senast observerad” innebär den dödlighet som gällde när individen var 59 – 63 år gammal, dvs. i genomsnitt fyra år tillbaka i tiden.

För de som fyller 61 – 64 år finns faktiska delningstal fram till 65 år beräknade på motsvarande sätt, dvs. baserade på den dödlighet som gällde när individen var 55 – 59 år gammal.

För de som fyller mindre än 65 år under 2015 så används delningstal fr.o.m. 65 år baserade på prognosen för perioddödligheten fyra år innan kohorten fyller 65 år.

Exempel: För de som fyller 64 år under 2015 så görs beräkningen baserat på perioddödligheten för år 2012.

För de som fyller mindre än 61 år under 2015 så beräknas dessutom delningstal för 61 – 64 år baserade på prognosen för perioddödligheten fyra år innan kohorten fyller 61 år.

Exempel: För de som fyller 60 år under 2015 så görs beräkningen för 61 – 64 år baserat på perioddödligheten för år 2012 och fr.o.m. 65 år baserat på år 2016. För de som fyller 20 år under 2015 så görs beräkningen för 61 – 64 år baserat på perioddödligheten för år 2052 och fr.o.m. 65 år baserat på år 2056.

Premiepension

Här används generationsdödlighet (även kallad kohortdödlighet) som motsvarar hur beräkningen av de faktiska delningstalen görs. För varje födelseår och ålder används

2015-09-10

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

2 (2)
PID146266
0.1

delningstal baserade på SCB:s prognosticerade generationsdödlighet för det födelseåret.

Delningstal beräknas både utan och med efterlevandeskydd.

Med efterlevandeskydd så redovisas delningstal för en medförsäkrad med ålder 35 år samt för vart femte år mellan 50 och 85 år.

Dokumentation arvsvinstfaktorer

Namn:	Arvsvinstfaktorer
Kort beskrivning	<p>Den försäkrade ska tilldelas arvsvinster under det förvärvsaktiva livet. Arvsvinster är avlidna personers pensionsbehållningar. Arvsvinsterna fördelas proportionellt till kvarlevande genom arvsvinstfaktorer. Beräkning av arvsvinstfaktorer sker årligen. För personer som avlider 59 år eller yngre sker beräkningen av arvsvinstfaktorer utifrån faktiska pensionsbehållningar. PU är ansvarig för beräkningen. Fördelningen av arvsvinster görs året efter dödsfallsåret.</p> <p>För personer 60 år eller äldre sker beräkningen av arvsvinstfaktorer enligt statistiskt material. Beräkningen sker genom att förhållandet mellan det uppskattade antalet personer som avlidit under året och det uppskattade antalet kvarlevande i samma ålder beräknas. Beräkningen görs för två födelsekohorter. För de år personen fyller 60-64 år ska statistik för den femårsperiod då samma person var 55-59 år användas. För de år personen fyller 65 år eller mer ska statistik för den femårsperiod personen var 59-63 år användas. Fördelningen sker dödsfallsåret. Det gör att det år en försäkrad fyller 60 år får hon dubbla arvsvinster.</p>
Viktiga dokument Och var man hittar dem	<ul style="list-style-type: none"> • Formler mm för att beräkna beräkningsfaktorer (VAF109). F:\20-Linje lokalt\25-Pensionsutveckling\20-Statistik och utvärdering\50-89 Fria mappar\53-beräkningsfaktorer • Vägledning 2010:1 Ålderspension för personer födda 1938 eller senare, Del 1, Att tjäna in pension. Pensionsmyndigheten Sid. 78-83. • Regeringens proposition 1997/98:151, Inkomstgrundad ålderspension, mm, Del 1. Sid. 365-372. • Socialförsäkringsbalken 62 kap. 9–17 §§

Pensionsbehållningar för inkomstpension ska räknas om med arvsvinstfaktorer i slutet av året. Arvsvinstfaktorer beräknas på två olika sätt beroende på den avlidnes ålder.

För personer som avlidit före det år de skulle ha fyllt 60 år beräknas arvsvinstfaktorn utifrån faktiskt registrerade pensionsbehållningar enligt Pensionsmyndighetens register. Omräkning med dessa faktorer görs året efter dödsfallsåret.

För personer som avlidit det år de skulle ha fyllt 60 år eller mer grundas beräkningen av arvsvinstfaktorn på livslängdstabeller för män och kvinnor enligt officiell statistik. Omräkning med sådana arvsvinstfaktorer görs i slutet av dödsfallsåret.

Orsaken till att arvsvinstfaktorerna beräknas på olika sätt för yngre respektive äldre förvärvsaktiva är att pensionen tas ut från 61 års ålder. Därmed lämpar sig inte metoden med fördelning av faktiska pensionsbehållningar för de äldre. Istället beräknas arvsvinsternas storlek med motsvarande livslängdstabeller som används för delningstalets beräkning.

2015-01-29

Eftersläpningen i arvsvinstfördelningen för yngre åldersgrupper medför att två arvsvinstfördelningar ska göras för dem som fyllde 60 år under 2014. För personer med födelseår 1954 ska därför två arvsvinstfaktorer fastställas för år 2014.

Förklaring av formeln

Avlidna personers pensionsbehållningar tillgodoräknas de kvarlevande i samma åldersgrupp i form av arvsvinster. För förvärvsaktiva sker det genom att de kvarlevandes pensionsbehållningar vid en årlig omräkning multipliceras med en arvsvinstfaktor för inkomstpension.

$$\text{Arvsvinstfaktor}_i(t) = 1 + \frac{\sum_{j=2}^{17} PBd_{j-1}}{\sum_{j=2}^{17} PB_{j-1}}$$

för $i = 2, 3, \dots, 17$

$$\text{Arvsvinstfaktor}_i(t) = 1 + \frac{PBd_{i-1}(t-1)}{PB_{i-1}(t-1)}$$

för $i = 18, 19, \dots, 60$

$$\text{Arvsvinstfaktor}_i(t) = \frac{(L_{i-1}(t) + L_i(t))}{(L_i(t) + L_{i+1}(t))}$$

för $i = 60, 61, \dots$

där

i = ålder vid utgången av år t

$PBd_{i-1}(t-1)$ = summan av pensionsbehållningarna år $t-1$ för avlidna år $t-1$ i åldersgruppen $i-1$

$PB_{i-1}(t-1)$ = summan av pensionsbehållningarna år $t-1$ för kvarlevande år $t-1$ i åldersgruppen $i-1$

$L_i(t)$ = antal kvarlevande personer år t i åldersgruppen i av 100 000 födda enligt SCB:s livslängdsstatistik under femårsperioden närmast före det år den försäkrade uppnådde 60 års ålder för $i = 60-64$ respektive 64 års ålder för $i = 65$ år eller äldre.

Arvsvinstfaktorer för personer 60 år eller yngre beräknas som summan av pensionsbehållningar för avlidna dividerat med summan av pensionsbehållningar för kvarlevande i samma åldersgrupp. För gruppen 2-17-åringar beräknas en gemensam arvsvinstfaktor. På grund av viss fördröjning i informationen om vilka personer som avlidit under året görs arvsvinstfördelningen till personer 60 år eller yngre med ett års eftersläpning. För äldre personer beräknas arvsvinstfaktorerna utifrån livslängdsstatistik från SCB.

Arvsvinster som uppkommer efter pensioneringen inkluderas underförstått i delningstalet genom omfördelningen från dem som lever kortare än genomsnittet till dem som lever längre. För att arvsvinsttilldelningen ska ske efter samma princip för både förvärvsaktiva och pensionerade inom samma födelseår byts fördelningsmetoden

2015-01-29

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

3 (3)
PID141959
0.1

från och med 60 års ålder. Genom att metodväxlingen sker när individen fyller 60 år undviks eftersläpningen i fördelningen av arvsvinster avseende året före pensionsuttaget för personer som tar ut pension från 61 år. Under det år en försäkrad fyller 60 år får hon eller han dubbla arvsvinster med anledning av de olika tillvägagångssätten.

Dokumentation av makehampparametrar i premiepensionen

Namn:	Makehampparametrar i premiepensionen
Kort beskrivning	Dödlighetsantaganden i premiepensionen baseras på SCB:s senaste dödlighetsprognos och uttrycks i makehams formel. Dessa antaganden används vid uträkning av pensionsbelopp, garanterat belopp vid traditionell försäkring, avsättning för garanterat belopp i myndighetens balansräkning samt då arvsvinster tilldelas till premiepensionskontona.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Beräkningen beskrivs också i Orange Rapport på sidan 99: https://secure.pensionsmyndigheten.se/download/18.c10f85e14bab3c830aa886c/1429282851679/Orange+rapport+2014.pdf

Olika typer av grunder

I premiepensionen används 5 stycken olika grunder:

Prognosgrunder – används för att räkna ut pensionsbelopp att utbetala

Premiegrunder – används för att räkna ut garanterat belopp i traditionell försäkring

Återköpsgrunder – används vid omräkning av garanterat belopp

Återbäringsgrunder – används för att dela ut arvsvinst på kontot

Premiereservgrunder – används för att räkna ut livavsättning i balansräkningen för den traditionella försäkringen

Delningstal

Delningstalet används för att räkna ut det månatliga pensionsbeloppet enligt formeln:

Pensionsbelopp = kontobehållning/(delningstal*12)

Formel för delningstal

Formeln för delningstalet a_x vid åldern x år är

$$a_x = \int_0^{\infty} e^{-\delta t} \cdot \frac{l(x+t)}{l(x)} dt$$

där $l(x)$ är överlevelsefunktionen

$$l(x) = e^{-\int_0^x \mu(t) dt}$$

och $\mu(x)$ är dödlighetsfunktionen enligt *makehams formel*

$$\mu(x) = a + b \cdot e^{c \cdot x}$$

Detta avser 1-livsförsäkring, dvs. utan efterlevandeskydd.

Formel för arvsvinst

Formeln för hur mycket arvsvinst som ska tilldelas år t är

2015-09-25

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

2 (2)
PID146678
0.1

Arvsvinst = arvsvinstfaktor(x) * (medelvärde av kontobehållning år t - 1)

$$\text{arvsvinstfaktor}(x) = \frac{l(x-1)}{l(x)}$$

x är åldern vid början på året t.

Dokumentation för förskottsräntan i premiepensionen

Namn:	Förskottsräntan i premiepensionen
Kort beskrivning	Ålderspension i form av premiepension beräknas med hjälp av delningstal. Beräkningen grundas på ett dödlighetsantagande och en förskottsränta. Förskottsräntan är ett antagande som utgör en skattning på framtida real kapitalavkastning. En högre förskottsränta gör att delningstalet blir lägre och att det första pensionsbeloppet blir större vilket kan ses som att man får framtida avkastning i förskott.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Se dokumentation om delningstal i premiepensionen. Dokument om ändringen av förskottsräntan i premiepensionen: http://pensionsmyndigheten.se/AndradForskottsrantalPremiepensionen.html

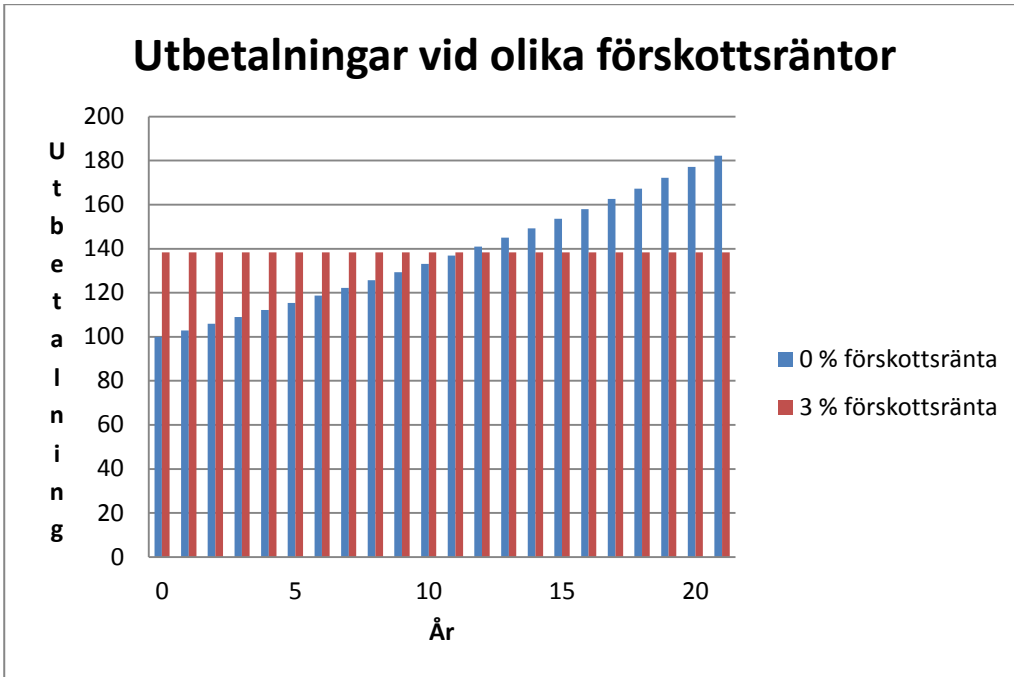
Om förskottsräntan i premiepensionen

I premiepensionen är förskottsräntan ett antagande om framtida avkastning som används i beräkningen av delningstalet. Förskottsräntan är från och med 1:a mars 2014 3 % både i fond och i trad, med ett avdrag på 0,1 % för framtida förväntade premiepensionsavgifter. En högre förskottsränta gör att delningstalet blir lägre och att det första pensionsbeloppet blir större vilket kan ses som att man får framtida avkastning i förskott.

Om man hade satt förskottsräntan till 0 % i premiepensionen hade delningstalet för en 65-åring varit 21,0 (vilket är samma som den förväntade återstående livslängden för en 65-åring). Med nuvarande förskottsränta blir delningstalet för en 65-åring 15,18.

Här följer ett exempel på hur förskottsräntan påverkar utbetalnings-profilen, båda exemplen är räknad på att avkastningen blir 3 %¹.

¹ I beräkningen förutsätts också att såväl premiepensionsavgifts-uttag och arvsvinsttilldelning utfaller som i prognosgrunderna.

Dokumentation för återbäringsränta i premiepensionen

Namn:	Återbäringsränta i premiepensionen
Kort beskrivning	Den som valt att gå över från fondförsäkring till traditionell försäkring får, istället för fondavkastning, en avkastning som kallas återbäringsränta.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Dokument om den traditionella försäkringen i premiepensionen: http://pensionsmyndigheten.se/TraditionellForsakring.html

Om återbäringsräntan i premiepensionen

När man börjar ta ut sin premiepension kan man välja att ligga kvar i fondförsäkring eller att gå över till traditionell försäkring. Ett val av traditionell försäkring innebär bland annat att man överlåter förvaltningen av premiepensionskapitalet till Pensionsmyndigheten via Kammarkollegiet, istället för att välja fonder själv. Om man gjort det valet är återbäringsräntan den avkastning man får på sitt premiepensionskonto. Denna återbäringsränta är samma för alla som har traditionell försäkring och kan ändras, vanligen inte oftare än en gång i månaden. Återbäringsräntan verkar som en dämpning av upp och nedgångar i tillgångarna och gör så att kontot fylls på i en jämnare takt än vad motsvarande tillgångsportfölj avkastar. Pensionsmyndigheten beslutar om återbäringsräntans nivå främst utifrån den s.k. kollektiva konsolideringen. Den kollektiva konsolideringen är ett mått på hur mycket av de totala tillgångarnas värde i den traditionella försäkringen som för tillfället är fördelade på premiepensionens konton för de som har traditionell försäkring.

Dokumentation förvaltningskostnadsfaktor

Beräkningsfaktorn	Förvaltningskostnadsfaktorn
<p>Kort beskrivning</p>	<p>Inom ålderspensionssystemet ska pensionsbehållningarna minskas med kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension. Minskningen görs genom att pensionsbehållningarna multipliceras med en förvaltningskostnadsfaktor. Enligt 7 § förordningen (1998:1340) om inkomstgrundad ålderspension ska PM för varje år beräkna och fastställa förvaltningskostnadsfaktorn enligt 62 kap. 22–26 §§ i socialförsäkringsbalken. Förvaltningskostnadsfaktorn ska grundas på förhållandet mellan kostnaderna för förvaltningen och summan av pensionsbehållningarna. Faktorn för varje år avser budgeterade kostnader för det året och en justering avseende förvaltningskostnadsavdraget året innan. Justeringsbeloppet ska motsvara skillnaden mellan de faktiska förvaltningskostnaderna för året innan och det belopp varmed pensionsbehållningarna minskades samma år. Faktorn ska avse en viss procent av förvaltningskostnaderna. Andelen ska höjas successivt med 2 procentenheter per år.</p>
<p>Viktiga dokument och var man hittar dem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • VAF 109: Beräkna beräkningsfaktorer. F:\20-Linje lokalt\26-Analysavd\30-UFK\53-beräkningsfaktorer. • Formler mm för att beräkna beräkningsfaktorer (VAF109). F:\20-Linje lokalt\26-Analysavd\30-UFK\53-beräkningsfaktorer • Vägledning 2010:1 Ålderspension för personer födda 1938 eller senare, Del 1, Att tjäna in pension. Pensionsmyndigheten. Sid. 86 • Regeringens proposition 1997/98:151, Inkomstgrundad ålderspension, mm, Del 1. Sid. 373-377. • Socialförsäkringsbalken 62 kap. 22–26 §§

Inom ålderspensionssystemet ska pensionsbehållningarna minskas med kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension. Minskningen görs genom att pensionsbehållningarna multipliceras med en förvaltningskostnadsfaktor.

Förvaltningskostnadsfaktorn ska grundas på förhållandet mellan kostnaderna för förvaltningen och summan av pensionsbehållningarna. Faktorn för 2014 avser budgeterade kostnader för år 2014 och en justering avseende förvaltningskostnadsavdraget år 2013. För år 2013 avser faktorn endast 84 procent av förvaltningskostnaderna, medan 2014 års andel ska vara 86 procent av förvaltningskostnaderna. Andelen ska höjas successivt med två procentenheter per år tills andelen är 100 procent enligt ovanstående bestämmelser (62 kap. 22–26 §§ SFB).

Kostnaden för förvaltningen av inkomstpensionssystemet minskar de förvärvsaktivas pensionsbehållningar. Avdraget görs genom att pensionsbehållningarna multipliceras med en förvaltningskostnadsfaktor vid en årlig omräkning.

$$\text{Förvaltningskostnadsfaktor}(t) = 1 - \left[\frac{(B(t) \times A(t) + J(t-1))}{PB(t-1)} \right]$$

där

$B(t)$ = budgeterade administrationskostnader år t

$A(t)$ = andel som belastar pensionsbehållningarna år t

$J(t-1)$ = Justeringsbelopp, uppgår till skillnaden mellan det belopp som skulle ha dragits av från pensionsbehållningarna år $t-1$, baserat på kostnadsutfall år $t-1$ och justeringsbeloppet år $t-2$ samt det faktiska avdrag som gjordes från pensionsbehållningarna år $t-1$.

$PB(t-1)$ = summan av pensionsbehållningar år $t-1$

Förvaltningskostnadsfaktorn beräknas utifrån en viss andel, A , av de budgeterade kostnaderna för år t . Fram till år 2021 är andelen som belastar pensionsbehållningarna mindre än 100 procent (se not 11). Därtill sker en justering avseende administrationskostnaden år $t-1$. Justeringsbeloppet uppgår till skillnaden mellan det belopp som skulle ha dragits av från pensionsbehållningarna, baserat på kostnadsutfall och justeringsbeloppet året före samt det faktiska avdrag som gjordes från pensionsbehållningarna samma år.

Förvaltningskostnadsfaktorn påverkar inkomstpensionsskulden till aktiva genom avdraget från pensionsbehållningar. Skillnaden mellan de totala administrationskostnaderna och avdraget på pensionsbehållningarna innebär en påfrestning på balanstalet.

Analysavdelningen

Dokumentation administrationsavgift för premiepensionssystemet

Namn	Administrationsavgift för premiepensionssystemet
Kort beskrivning	<p>Kostnaderna för skötseln av premiepensionssystemet ska täckas genom avgifter som dras från samtliga premiepensionskonton. Både de som tjänar in och de som tar ut pensionsrätter (pensionärer) bidrar alltså till finansieringen. Avgiftsuttaget görs en gång per år.</p> <p>Avgiften ska tas ut som en procentuell avgift av tillgodohavandet på pensionsspararnas premiepensionskonton. Det individuella avgiftsuttaget ska begränsas av ett takbelopp. Takbeloppet bidrar till att den procentuella avgiften kan hållas mer konstant över tiden.</p> <p>Avgiften beräknas på medelvärdet av tillgodohavandet den sista i varje månad under innevarande år till och med månaden innan avgiften tas ut. Normalt sker avgiftsuttaget i april och beräknas därför på pensionsspararnas genomsnittliga tillgodohavande per den 31 januari, 28 februari och 31 mars (ibland även 30 april vid ett sent uttagssdatum).</p>
Viktiga dokument och var man hittar det	<p>Enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension får regeringen meddela föreskrifter om uttaget av avgifter för Pensionsmyndighetens kostnader för premiepensionsverksamheten. Storleken på avgiftsuttaget beslutas av regeringen och kommuniceras via regleringsbrev.</p>

Lite historik kring avgiftsuttaget

I syfte att fördela kostnader mer rättvist mellan pensionssparare införde dåvarande PPM:s styrelse ett tak på det maximala uttaget av premiepensionsavgift för enskilda pensionssparare. Tidigare var avgiften en ren procentsats. Taket infördes med motiveringen att det ger en mer rättvis/skälig fördelning av kostnaderna mellan pensionsspararna. Med en procentuell avgift utan tak skulle skillnaderna i avgiftsuttag i kronor kunna bli omotiverat stort mellan olika sparare.

En effekt av att taket infördes på premiepensionsavgiften är att den procentuella avgiften kan hållas mer konstant över tiden. Utan tak skulle den procentuella avgiften behöva sänkas över tiden, i takt med att kontobehållningen ökar, för att avgiftsuttaget i kronor ska hamna på önskvärd nivå. Långsiktigt bör taket närma sig det faktiska uttaget i kronor per konto. Pensionsmyndighetens kostnader för administration av

premiepensionssystemet uppstår i huvudsak per konto och man kan därför argumentera för att alla pensionssparare bör betala samma avgiftsbelopp i kronor.

Dokumentation prisbasbeloppet

Namn:	Prisbasbeloppet
Kort beskrivning	<p>Prisbasbeloppet (före 1999 benämnt basbeloppet) är ett index som numer fastställs för ett år i taget. Det följer konsumentpriserna med viss fördröjning. Det används inom pensionssystemet men också inom andra socialförsäkringar och i skattesystemet m.m.</p> <p>Mellan åren 1993 och 1998 fanns också ett minskat basbelopp som utgjorde 98 procent av basbeloppet.</p> <p>Från och med 1995 finns även ett förhöjt (pris-)basbelopp.</p> <p>År 2001 infördes inkomstbasbeloppet men det dokumenteras inte här.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Socialförsäkringsbalken (2010:110), främst 2 kapitlet.</p> <p>Den tidigare lagen (1962:381) om allmän försäkring, främst 1 kapitlet.</p> <p>Se www.lagrummet.se till exempel http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p> <p>Wikipedia: https://sv.wikipedia.org/wiki/Basbelopp</p> <p>Se även pressmeddelanden på SCB:s hemsida, www.scb.se, vid mitten av juli varje år när nästa års prisbasbelopp räknas fram.</p>

Prisbasbeloppet (som ursprungligen bara hette basbeloppet) infördes i princip 1960 i och med att ATP-systemet tillkom. Det fastställdes dock redan för september 1957 till 4 000 kronor. Under många år utgjorde detta basbelopp "basen" vid omräkningar av basbeloppet, vilket framgår av formlerna nedan. Vid omräkningar följer prisbasbeloppet i princip konsumentprisernas förändring. Det har dock varierat vilka månader som konsumentprisernas förändring har beräknats från. Vissa år har också speciella regler tillämpats i besparingssyfte.

Åren 1960 – 1962 fastställdes basbeloppet bara för januari. Från och med 1963, när ATP-pensioner började utbetalas, kunde basbeloppet ändras flera gånger per år. Basbeloppet skulle räknas om ifall konsumentpriserna höjts eller sänkts med mer än tre procent sedan föregående omräkning. Det var dock basbeloppet för januari som användes för att beräkna pensionsgrundande inkomster och pensionspoäng.

Från och med 1982 fastställs basbeloppet för ett år i taget.

År 1983 var basbeloppet 19 400 kronor men det fanns ett tilläggsbelopp på 300 kronor när vissa pensioner beräknades. I vissa tillämpningar var basbeloppet detta år således 19 700 kronor i praktiken.

År 1987 var basbeloppet 24 100 kronor men under andra halvåret fanns ett tilläggsbelopp på 400 kr vid vissa tillämpningar.

Det minskade basbeloppet, som var 98 procent av prisbasbeloppet, fanns under åren 1993 – 1998. Det användes vid beräkning av ålderspension, förtidspension och efterlevandepension i besparingssyfte.

Det förhöjda basbeloppet infördes 1995 och var på sätt och vis en fortsättning på det egentliga basbeloppet medan formlerna för det egentliga basbeloppet ändrades i besparingssyfte. Det förhöjda basbeloppet användes vid beräkning av pensionsgrundande inkomster och pensionspoäng m.m. i det tidigare ATP-systemet och används fortfarande för tilläggs pension i detta avseende. Taket i pensionssystemet var också knutet till det förhöjda (pris-)basbeloppet fram till 2001 när inkomstbasbeloppet infördes.

Prisbasbeloppet användes ursprungligen för att beräkna pensionsgrundande inkomster, pensionspoäng och pensioner i ATP-systemet. Det kom senare också att användas vid indexering av olika folkpensionsförmåner. Idag används prisbasbeloppet till indexering av bland annat följande:

- Garantipension till ålderspension, garantipension till flera efterlevandepensionsförmåner samt äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd och särskilt pensionstillägg
- Sjukersättning och aktivitetsersättning
- "Taket" för sjukpenninggrundande inkomst
- Handikappersättning och vårdbidrag
- Vissa gränser inom skattesystemet, till exempel grundavdraget. Därmed används det också till indexering av "tröskeln" för registrering av pensionsrätt.

Formler

Formlerna nedan har gällt för beräkning av basbeloppet (från och med 1999 prisbasbeloppet) och det förhöjda (pris-)basbeloppet. De två basbeloppen avrundas alltid till jämna 100 kronor. Det kan nämnas att det minskade basbeloppet som fanns under några år avrundades till jämna kronor.

Beteckningar:

Bb_m resp. Bb_x Basbeloppet (prisbasbeloppet) månad m respektive år x

KPI_m Konsumentprisindex månad m

BBI_m Basbeloppsindex månad m (Vissa prisförändringar i KPI var inte med)

FBb_x Det förhöjda (pris-)basbeloppet år x

Jan 1960 – juli 1967

$$Bb_m = 4\,000 * KPI_{m-3} / KPI_{sept\ 57}$$

Aug 1967 – dec 1980

$$Bb_m = 4\,000 * KPI_{m-2} / KPI_{sept\ 57}$$

2015-07-24

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

Jan 1981 – dec 1981

$$Bb_m = 15\,400 * (KPI_{okt\ 80}/KPI_{jun\ 80}) * (BBI_{m-2}/BBI_{okt\ 80})$$

Åren 1982 och 1983

$$Bb_x = 15\,400 * (KPI_{okt\ 80}/KPI_{jun\ 80}) * (BBI_{nov\ x-1}/BBI_{okt\ 80})$$

År 1984

$$Bb_x = 19\,400 * (KPI_{nov\ 83}/KPI_{nov\ 82} - 0,04)$$

Åren 1985 – 1987

$$Bb_x = 19\,400 * (KPI_{dec\ 83}/KPI_{nov\ 82} - 0,04) * (KPI_{nov\ x-1}/KPI_{dec\ 83})$$

År 1988

$$Bb_x = 24\,500 * (KPI_{nov\ 87}/KPI_{nov\ 86})$$

År 1989 och 1990

$$Bb_x = 26\,400 * (KPI_{nov\ x-1}/KPI_{nov\ 87})$$

År 1991

$$Bb_x = 29\,700 * (KPI_{okt\ 90}/KPI_{okt\ 89} - 0,0293)$$

År 1992

$$Bb_x = 29\,700 * (KPI_{okt\ 90}/KPI_{okt\ 89} - 0,0293) * (KPI_{okt\ 91}/KPI_{okt\ 90} - 0,0319)$$

År 1993

$$Bb_x = 29\,700 * (KPI_{okt\ 90}/KPI_{okt\ 89} - 0,0293) * (KPI_{okt\ 91}/KPI_{okt\ 90} - 0,0319) * (KPI_{okt\ 92}/KPI_{okt\ 91})$$

År 1994

$$Bb_x = 34\,400 * (KPI_{okt\ 93}/KPI_{okt\ 92})/1,019$$

År 1995 och 1996

$$Bb_x = 35\,200 * (1 + 0,6 * ((KPI_{okt\ x-1}/KPI_{okt\ 93})/1,0018 - 1))$$

$$FBb_x = 35\,200 * (KPI_{okt\ x-1}/KPI_{okt\ 93})/1,0018$$

År 1997

$$Bb_x = 36\,168 * (1 + 0,6 * (KPI_{juni\ 96}/KPI_{juni\ 95} - 1))$$

$$FBb_x = 36\,812 * (KPI_{juni\ 96}/KPI_{juni\ 95})$$

År 1998

$$Bb_x = 36\,273 * (1 + 0,8 * (KPI_{juni\ 97}/KPI_{juni\ 96} - 1))$$

$$FBb_x = 36\,992 * (KPI_{juni\ 97}/KPI_{juni\ 96})$$

Från och med år 1999

$$Bb_x = 36\,396 * (KPI_{juni\ x-1}/KPI_{juni\ 97})$$

$$FBb_x = 37\,144 * (KPI_{juni\ x-1}/KPI_{juni\ 97})$$

Dokumentation inkomstindex och inkomstbasbelopp

Namn:	Inkomstindex, balansindex och inkomstbasbelopp
Kort beskrivning	Inkomstindex beräknas varje år som ett medelvärde över tre år på den nominella löneutvecklingen. Indexet används sedan till att förränta pensionsbehållningarna vid påföljande årsskifte (inkindex år t används vid årsberäkningen inför år t) samt för att beräkna följsamhetsindexeringen som värdeförändrar utgående pensioner (också det inför år t). Inkomstindex bestämmer inkomstbasbeloppet för samma år. Inkomstbasbeloppet påverkar intjänandetaket, avgiftstaket samt diverse beloppsnivåer externt.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Vägledning 2010:1 Ålderspension för personer födda 1938 eller senare, Del 1, Att tjäna in pension. Pensionsmyndigheten. Sid. 90. <ul style="list-style-type: none"> • Regeringens proposition 1997/98:151, Inkomstgrundad ålderspension, mm, Del 1. Sid. 345 - 364 • 58 kap. 10-28 § i socialförsäkringsbalken

Inkomstindex

Pensionsmyndigheten ska, enligt regeringsbeslut 2010-12-16, beräkna inkomstindex och inkomstbasbelopp samt redovisa förslag till regeringen senast 10 augusti året före det år som indexen avser.

Förändringen i indextalet påverkas av den genomsnittliga reala inkomstförändringen under de senaste tre åren, prisförändringarna under tolv månadersperioden (juni föregående år-juni innevarande år) samt korrigerig av tidigare prognoser av inkomstmått.

Inkomstbasbeloppet

Det oavrundade inkomstbasbeloppet för år 2005 är 43 313 kronor och det ska betraktas som ett "bastalet" vid beräkningen av inkomstbasbeloppet. Enligt 58 kap. 27 § i socialförsäkringsbalken (2010:110) ska inkomstbasbeloppet räknas fram genom att bastalet 43 313 multipliceras med kvoten mellan inkomstindexet för det år inkomstbasbeloppet avser och inkomstindexet för år 2005. Det omräknade beloppet ska avrundas till närmaste hundratal kronor.

Balanstalet

Balanstalet beräknas som kvoten mellan systemets tillgångar och pensionsskulden två år före det år balanstalet avser.

Balansindex

Alla inkomstpensioner och tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används balansindex i stället för inkomstindex för vissa beräkningar. För att beräkna balansindex multipliceras det fastställda balansindex för

föregående år med kvoten av inkomstindex efter årsskiftet och inkomstindex före årsskiftet och därefter med det balanstal som ska gälla efter årsskiftet.

Formel inkomstindex

Förändringen i inkomstindex visar genomsnittsinkomstens utveckling. Med inkomst avses här pensionsgrundande inkomster utan takbegränsning, men efter avdrag för allmän pensionsavgift.

$$\text{Inkomstindex}(t) = \left(\frac{u(t-1)}{u(t-4)} \times \frac{KPI(t-4)}{KPI(t-1)} \right)^{1/3} \times \frac{KPI(t-1)}{KPI(t-2)} \times k \times \text{inkomstindex}(t-1)$$

där

t = kalenderår

$U(t)$ = genomsnittlig pgi, summa pgi/antal med pgi

$KPI(t)$ = konsumentprisindex för juni månad år t

k = korrigeringsfaktor för skattningsfel i $u(t-2)$ och $u(t-3)$

Indexförändringen består av två delar. Den första delen är genomsnittlig årlig förändring i medelinkomst under den senaste treårsperioden, inflationen frånräknad, och den andra är inflationen under den senaste tolv månadersperioden fram till juni månad. Pensionsgrundande inkomster är kända först efter taxeringen, det vill säga i december året efter inkomståret. Det innebär att de två senaste årens inkomst baseras på skattningar. Korrigering för skattningsfel görs i senare års index. Inflationen under treårsperioden räknas bort och det senaste årets inflation läggs tillbaka för att ge en snabbare anpassning av pensionerna till förändringar i inflationstakten än vad det ”rena” treåriga glidande medelvärde för inkomstutvecklingen skulle ha inneburit.

Förändringen i inkomstindex mellan år $t-1$ och år t påverkar pensionskulden för pensionerade år t via följsamhetsindexeringen av utbetald inkomst- och tilläggspension. Förändringen i inkomstindex mellan år t och $t+1$ påverkar inkomstpensionsskulden för aktiva år t via inkomstindexeringen av pensionsbehållningar.

Dokumentation prognoser för inkomstindex och balansindex

Namn:	Inkomstindex och balansindex
Kort beskrivning	Inkomstindex beräknas varje år som ett medelvärde över tre år på den nominella löneutvecklingen. Indexet används sedan till att förränta pensionsbehållningarna vid påföljande årsskifte (inkomstindex år t används vid årsberäkningen inför år t) samt för att beräkna följsamhetsindexeringen som värdeförändrar utgående pensioner (också det inför år t). Balansindex påverkas av balanstalet och inkomstindex. Det gäller när balanseringen är aktiverad, annars är balansindex lika med inkomstindex.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	<p>Vägledning 2010:1 Ålderspension för personer födda 1938 eller senare, Del 1, Att tjäna in pension. Pensionsmyndigheten. Sid. 90.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regeringens proposition 1997/98:151, Inkomstgrundad ålderspension, mm, Del 1. Sid. 345 - 364 • 58 kap. 10-28 § i socialförsäkringsbalken <p>Om prognoser för inkomstindex och balansindex.</p> <p>http://www.pensionsmyndigheten.se/BudgetunderlagOchAnslagsuppfoljningar.html</p>

Inkomstindex

Förändringen i indextalet påverkas av den genomsnittliga reala inkomstförändringen under de senaste tre åren, prisförändringarna under tolv månadersperioden (juni föregående år-juni innevarande år) samt korrigering av tidigare prognoser av inkomstmått.

Balanstalet

Balanstalet beräknas som kvoten mellan systemets tillgångar och pensionsskulden två år före det år balanstalet avser.

Balansindex

Alla inkomstpensioner och tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används balansindex i stället för inkomstindex för vissa beräkningar. För att beräkna balansindex multipliceras det fastställda balansindex för föregående år med kvoten av inkomstindex efter årsskiftet och inkomstindex före årsskiftet och därefter med det balanstal som ska gälla efter årsskiftet.

Prognoser

I regleringsbrevet står det att Pensionsmyndigheten ska göra prognoser fem gånger per år. Syftet med prognoserna är att främst beräkna och föreslå anslagsbelopp (budgetunderlaget) för de olika förmånerna. Anslagsbeloppet är de medel som

2015-01-29

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

2 (2)
PID141965
0.1

regeringen ger myndigheten rätt att disponera över. Prognoserna används därmed också till att konstatera om Pensionsmyndigheten behöver begära mer pengar, s.k. tilläggsanslag, eller om vi behöver begära utökad anslagskredit (oktoberprognosen). För att prognostisera utgifterna för de olika förmånerna behöver prognoser för inkomstindex och balansindex göras eftersom de påverkar utgifternas storlek.

Prognoserna är underlag till regeringskansliets och ESV:s beräkningar om statens utgiftstak. Pensionsmyndighetens förmåner utgör knappt 30 procent av utgifterna under utgiftstaket. Vidare är prognoserna underlag till olika uppföljningar och prognoser på regeringskansliet, ESV, Konjunkturinstitutet, SKL, SCB:s nationalräkenskaper, några AP-fonder m.m.

Budgetunderlaget görs i februari. Anslagsprognoserna kan ses som uppföljningar av budgetunderlaget och de görs normalt i början av maj, månadsskiftet juli/augusti, slutet av oktober och i januari. Januariprognoserna redovisas dock inte i databasen eftersom prognoserna i januari och budgetunderlagsprognosen i februari oftast bara skiljer sig åt marginellt eller inte alls.

Dokumentation tak och tröskel

Namn:	Tak och tröskel
Kort beskrivning	<p>Avgiftstaket är den högsta inkomst som utgör underlag för allmän pensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift. Det är också en gräns för den andel av ålderspensionsavgiften (dvs. arbetsgivaravgift och egenavgift) som förs till ålderspensionssystemet. Avgifter däröver förs till statsbudgeten. Avgiftstaket beräknas som Intjänandetaket (dvs. 7,5 inkomstbasbelopp) dividerat med 0,93 vilket avrundas uppåt till 8,07 inkomstbasbelopp.</p> <p>Intjänandetaket är den högsta inkomst som efter avdrag för den allmänna pensionsavgiften (på 7 procent) ger pensionsrätt. Intjänandetaket är för närvarande 7,5 inkomstbasbelopp.</p> <p>Tröskeln är den nedre inkomstgränsen för att pensionsrätt ska registreras. För den som har inkomster över "tröskeln" är alla förvärvsinkomster pensionsgrundande.</p> <p>Med "tröskel andel" menas tröskeln uttryckt i prisbasbelopp</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151. Främst avsnitt 8 och 13 (i del 1).</p> <p>Socialförsäkringsbalken (2010:110), främst 59 kapitlet</p> <p>Den tidigare lagen om inkomstgrundad ålderspension (1998:674)</p> <p>Lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter</p> <p>Lag (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift</p> <p>Lag (1994:1744) om allmän pensionsavgift</p> <p>Lagarna kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

När ATP-systemet infördes 1960 var den högsta möjliga pensionspoängen för ett år 6,5. De som hade en förvärvsinkomst på 7,5 prisbasbelopp eller mer fick 6,5 pensionspoäng registrerade. Det gjordes således ett avdrag på 1,0 prisbasbelopp när pensionspoängen registrerades. Detta "första" basbelopp komprimerades från folkpensioneringen. Intjänandetaket var således 7,5 prisbasbelopp.

År 1995 infördes ett så kallat förhöjt prisbasbelopp samtidigt som det egentliga prisbasbeloppet reducerades något. Det förhöjda prisbasbeloppet användes till att beräkna pensionspoäng och därmed kom taket att bli 7,5 *förhöjda* prisbasbelopp från och med detta år.

År 1999 trädde det reformerade ålderspensionssystemet ikraft. Samtidigt infördes regeln att den allmänna pensionsavgiften (på 6,95 procent) inte skulle vara pensionsgrundande. Därmed blev det två tak, ett intjänadetak på 7,5 förhöjda prisbasbelopp och ett avgiftstak på 8,06 förhöjda prisbasbelopp.

År 2000 höjdes den allmänna pensionsavgiften till 7,0 procent. Avgiftstaket blev då (efter avrundning uppåt) 8,07 förhöjda prisbasbelopp

År 2001 infördes inkomstbasbeloppet som det första året var lika med det förhöjda prisbasbeloppet. För åren därefter räknas inkomstbasbeloppet om med förändringen av inkomstindex. Från och med 2001 är avgiftstaket 8,07 inkomstbasbelopp och intjänandetaket 7,5 inkomstbasbelopp.

I det tidigare ATP-systemet var ett prisbasbelopp (från och med 1995 ett förhöjt prisbasbelopp) den lägsta inkomst som kunde ge pensionsrätt eftersom det första prisbasbeloppet komprimerades från folkpensioneringen. I det reformerade pensionssystemet är alla förvärvsinkomster under taket i princip pensionsgrundande. Det finns dock en ”tröskel” som motsvarar grundavdraget i skattesystemet. En person vars pensionsgrundande inkomster understiger ”tröskeln” får ingen pensionsrätt registrerad. Tröskeln är för närvarande 0,423 prisbasbelopp.

Dokumentation allmän pensionsavgift

Namn:	Avgiftssatsen för allmän pensionsavgift från och med 1999
Kort beskrivning	<p>Den allmänna pensionsavgiften förs i sin helhet till AP-fonden och bidrar därmed till att finansiera inkomstpension och tilläggspension.</p> <p>Underlaget för den allmänna pensionsavgiften är i princip alla förvärvsinkomster under avgiftstaket samt sjukpenning, föräldrapenning, arbetslöshetsersättning och flera andra pensionsgrundande ersättningar.</p> <p>Den allmänna pensionsavgiften är 7 procent av avgiftsunderlaget från och med år 2000 och betalas i samband med att inkomstskatten betalas. Den allmänna pensionsavgiften är dock avdragsgill mot inkomstskatt.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, t.ex. avsnitt 30 och 32 (i del 2)</p> <p>Lag (1994:1744) om allmän pensionsavgift</p> <p>Lagen kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

Åren 1995 - 1997 var den allmänna pensionsavgiften 1,0 procent, år 1998 liksom 1999 var den 6,95 procent.

Mellan åren 1993 och 1997 fanns det också andra så kallade allmänna egenavgifter.

Avgiften för sjukförsäkring var 0,95 procent åren 1993 - 1994 samt 2,95, 3,95 och 4,95 procent för åren därefter.

År 1994 fanns det också en arbetslöshetsavgift på 1,0 procent.

Dokumentation avgiftssatser för arbetsgivaravgifter fr.o.m. 1999

Namn:	Avgiftssatser för arbetsgivaravgifter från och med 1999
Kort beskrivning	<p>Från och med 1999 har avgiftsstrukturen för arbetsgivaravgifter varit relativt enhetlig även om procentsatserna har varierat.</p> <p>Det finns 6 arbetsgivaravgifter (socialavgifter) med olika ändamål. Till detta kommer den allmänna löneavgiften som är en ren skatt men som i övrigt fungerar som en arbetsgivaravgift. Jämför också särskild löneskatt på förvärvsinkomster och särskild löneskatt på pensionskostnader som i vissa avseenden också fungerar som arbetsgivaravgifter.</p> <p>Underlaget för arbetsgivaravgifter är i princip anställdas förvärvsinkomster, dvs. löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete. Underlag för ungdomar och personer över 64 år redovisas separat av företagen eftersom särskilda regler gäller för dem. Det kan också finnas andra "specialfall" som redovisas separat.</p> <p>Arbetsgivaravgifter för en månad betalas normalt av arbetsgivarna månaden efter.</p> <p>Skatteverket är uppbördsmyndighet för arbetsgivaravgifterna men det är Försäkringskassan som fördelar avgifter på de olika ändamålen, till exempel ålderspension och sjukförsäkring.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 och 32 (i del 2).</p> <p>Socialavgiftslag (2000:980) Lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter Lag (1994:1920) om allmän löneavgift Lag (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)</p> <p>Lagarna kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

År 1999 gjordes avgiftsstrukturen för arbetsgivaravgifterna om i samband med reformeringen av ålderspensionssystemet. Därefter finns 6 socialavgifter, för ålderspension, efterlevandepension, sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen, arbetsskadeförsäkringen och dessutom en arbetsmarknadsavgift. Därutöver finns den allmänna löneavgiften som fungerar som en arbetsgivaravgift och brukar räknas med trots att den avgiften inte har något redovisat ändamål i lagen. Den kan betraktas som en ren skatt.

Särskild löneskatt på förvärvsinkomster och särskild löneskatt på pensionskostnader brukar inte räknas som arbetsgivaravgifter trots att även de fungerar som

arbetsgivaravgifter i flera avseenden. De har dock helt andra avgiftsunderlag än övriga avgifter.

Det är endast ålderspensionsavgiften som (till stor del) fonderas. Övriga avgifter förs till statsbudgeten utan direkt koppling till de förmåner som de ska finansiera enligt lagen om fördelning av socialavgifter. Alla arbetsgivaravgifter utom ålderspensionsavgiften kan därför betraktas som skatter.

Även en mindre del av ålderspensionsavgiften kan betraktas som skatt. Ålderspensionsavgiften fördelas mellan AP-fonderna (inkomstpensionssystemet), premiepensionssystemet och statsbudgeten. Den del som förs till statsbudgeten avser löner över avgiftstaket. Den genererar inte någon pensionsrätt. Denna del av ålderspensionsavgiften kan således betraktas som en skatt.

Den andel av ålderspensionsavgiften som ett visst år ska föras till AP-fonderna, premiepensionssystemet respektive statsbudgeten beräknas preliminärt av Pensionsmyndigheten i september året innan. Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet har fått avgifter som motsvarar intjänande premiepensionsrättigheter för året och statsbudgeten får avgifter som motsvarar inkomster över avgiftstaket. Övriga avgifter förs till AP-fonderna.

För ungdomar har arbetsgivare vissa år betalat reducerad avgift. Åldersgränserna för detta och reduceringens storlek har varierat. För personer över 65 år betalas numer bara ålderspensionsavgift. Företag inom vissa näringsgrenar inom Norrlands inland och en del andra kommuner har i stor utsträckning en reducerad avgift med 10 procent av avgiftsunderlaget. Även andra reduceringar av avgiften har förekommit vissa år. Specialregler för arbetsgivaravgifter finns för ambassadpersonal, i vissa konventioner för utsändningsfall m.m.

Utöver avgifterna i tabellen fanns också till och med år 2000 en *sjömanspensionsavgift* på 1,2 procent. Den betalades dock bara av redare och var således ingen generell arbetsgivaravgift. För redarna reducerades i gengäld några av de andra avgifterna.

Observera att det också finns en *statlig ålderspensionsavgift* som motsvarar ålderspensionsavgiften för pensionsgrundande ersättningar. Den statliga ålderspensionsavgiften är 10,21 procent. För så kallade *pensionsgrundande belopp* och för sjuk- och aktivitetsersättning är den dock 18,5 procent. Exempel på pensionsgrundande ersättningar är sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning. Exempel på pensionsgrundande belopp är pensionsrätt för barnår och pensionsrätt för studier. Se lag (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift och Socialförsäkringsbalken, kapitel 59 och 60.

År 2005 och 2006 fanns en *särskild sjukförsäkringsavgift*. Underlaget för denna var hel sjukpenning som betalats ut för anställda i ett företag. Avgiften var 15 procent av underlaget.

Dokumentation avgiftssatser för egenavgifter fr.o.m. 1999

Namn:	Avgiftssatser för egenavgifter från och med 1999
Kort beskrivning	<p>Egenavgifter betalas av egenföretagare och uppdragstagare, dvs. personer med förvärvsinkomster som inte är anställda.</p> <p>Från och med 1999 har avgiftsstrukturen för arbetsgivaravgifter och egenavgifter varit relativt enhetlig även om procentsatserna har varierat.</p> <p>Det finns 6 egenavgifter med olika ändamål. Till detta kommer den allmänna löneavgiften som är en ren skatt men som i övrigt fungerar som en egenavgift. Det finns från och med 1999 samma egenavgifter som arbetsgivaravgifter men procentsatserna kan vara andra.</p> <p>Underlaget för egenavgifter är i princip egenföretagarens eller uppdragstagarens förvärvsinkomster. För ungdomar, personer över 64 år och vissa företag i Norrlands inland m.m. gäller särskilda regler.</p> <p>Egenavgifter betalas i samband med att inkomstskatt betalas.</p> <p>Skatteverket är uppbördsmyndighet för egenavgifterna men det är Försäkringskassan som fördelar avgifterna på de olika ändamålen, till exempel ålderspension och sjukförsäkring.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 och 32 (i del 2).</p> <p>Socialavgiftslag (2000:980) Lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter Lag (1994:1920) om allmän löneavgift Lag (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)</p> <p>Lagarna kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

År 1999 gjordes avgiftsstrukturen för arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna om i samband med reformeringen av ålderspensionssystemet. Därefter finns 6 socialavgifter, för ålderspension, efterlevandepension, sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen, arbetsskadeförsäkringen och dessutom en arbetsmarknadsavgift. Därutöver finns den allmänna löneavgiften som fungerar som en arbetsgivaravgift respektive egenavgift och brukar räknas med trots att den avgiften inte har något redovisat ändamål i lagen. Den kan betraktas som en ren skatt.

En egenföretagare kan välja mellan olika karensalternativ inom sjukförsäkringen och därmed få lägre sjukförsäkringsavgift. Procentsatserna för de olika karensalternativen förändras i stort sett varje år. Reglerna för vilka karensalternativ som finns har också varierat.

2015-07-27

Dok.bet. 2 (2)
Version PID145490
Dnr/ref. 0.1

Den som har haft hel allmän ålderspension hela året före taxeringsåret eller hel sjukersättning eller aktivitetsersättning en del av året ska bara betala ålderspensionsavgift.

Egenavgifter betalas i samband med att inkomstskatt betalas. De redovisas inte på statsbudgeten som sjukförsäkringsavgift och föräldraförsäkringsavgift etc. förrän i februari två år efter det år som de avser (året efter taxeringsåret). Ett undantag för detta är ålderspensionsavgiften. Ålderspensionssystemet får "förskott" på egenavgiften enligt en särskild regel. Se 12 § i lagen om fördelning av socialavgifter. Procentsatsen för detta förskott har ändrats vid några tillfällen, senast 2012 från 8,6 procent till 10,3 procent. En avstämning av egenavgiften till ålderspension görs i februari två år efter det år som avses i samband med att de andra egenavgifterna redovisas.

Underlaget för egenavgifter är förvärvsinkomster för egenföretagare och uppdrags-tagare. Den som har ett aktiebolag betalar inga egenavgifter utan istället arbetsgivaravgifter.

Se vidare dokumentationen om arbetsgivaravgifter vad gäller avdrag, preliminär fördelning och avstämning.

Dokumentation preliminär fördelning av ålderspensionsavgiften (arbetsgivaravgift och egenavgift)

Namn:	Preliminär fördelning av ålderspensionsavgiften (arbetsgivaravgift och egenavgift)
Kort beskrivning	<p>Den arbetsgivaravgift och egenavgift som avser ålderspension (ålderspensionsavgiften) fördelas först preliminärt mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten.</p> <p>Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för året och statsbudgeten får avgifter som motsvarar inkomster över avgiftstaket. Övriga avgifter förs till AP-fonderna för finansiering av inkomstpension och tilläggspension.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 (i del 2).</p> <p>Socialavgiftslag (2000:980) Lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter Förordning (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m. Ny förordning (SFS) varje höst om fastställande av andelar för fördelning av ålderspensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter under nästkommande år</p> <p>Lagar och förordningar kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

Den arbetsgivaravgift och egenavgift som avser ålderspension (ålderspensionsavgiften) ska finansiera inkomstpension, tilläggspension och premiepension. Den del av avgiften som inte genererar någon pensionsrätt (avgifter över det så kallade avgiftstaket) ska dock föras till statsbudgeten och kan betraktas som en skatt.

I september varje år beräknar Pensionsmyndigheten hur ålderspensionsavgiften för året efter preliminärt bör fördelas mellan AP-fonderna (för finansiering av inkomstpension och tilläggspension), premiepensionssystemet och statsbudgeten. Regeringen fastställer i en förordning hur den preliminära fördelningen ska vara. Beslutet publiceras i Svensk författningssamling (SFS). För närvarande brukar ungefär 69 procent av avgifterna föras till AP-fonderna, lite drygt 20 procent till premiepensionssystemet och 10 – 11 procent till statsbudgeten.

Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för året och statsbudgeten får avgifter som motsvarar inkomster över avgiftstaket. Övriga avgifter hamnar hos AP-fonderna.

Dokumentation preliminär fördelning av den statliga ålderspensionsavgiften

Namn:	Preliminär fördelning av den statliga ålderspensionsavgiften
Kort beskrivning	<p>Den statliga ålderspensionsavgiften fördelas först preliminärt mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet.</p> <p>Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för pensionsgrundande ersättningar och pensionsgrundande belopp. Resten av den statliga ålderspensionsavgiften förs till AP-fonderna för delfinansiering av inkomstpension och tilläggspension.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 och 31 (i del 2).</p> <p>Lag (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift Förordning (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m. Ny förordning (SFS) varje höst om fastställande av andelar för fördelning av ålderspensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter under nästkommande år</p> <p>Lagar och förordningar kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

Den statliga ålderspensionsavgiften ska i princip finansiera pensionsrättigheter för inkomstpension, tilläggspension och premiepension till den del pensionsrättigheterna baseras på pensionsgrundande ersättningar eller pensionsgrundande belopp. Exempel på pensionsgrundande ersättningar är sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning. Exempel på pensionsgrundande belopp är pensionsrätt för studier och pensionsrätt för barnår.

I september varje år beräknar Pensionsmyndigheten hur den statliga ålderspensionsavgiften preliminärt bör fördelas mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet för året efter. Regeringen fastställer i en förordning hur den preliminära fördelningen ska vara. Beslutet publiceras i Svensk författningssamling (SFS). För närvarande brukar ungefär 86 procent av avgifterna föras till AP-fonderna och 14 procent till premiepensionssystemet.

Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för pensionsgrundande ersättningar och pensionsgrundande belopp. Därmed överförs ett belopp mellan premiepensionssystemet och AP-fonderna, åt ena eller andra hållet.

Dokumentation omförsningsbelopp avseende ålderspensionsavgiften (arbetsgivaravgift och egenavgift)

Namn:	Omföringsbelopp avseende ålderspensionsavgiften (arbetsgivaravgift och egenavgift)
Kort beskrivning	<p>Den arbetsgivaravgift och egenavgift som avser ålderspension (ålderspensionsavgiften) fördelas först preliminärt mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten.</p> <p>Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för året och statsbudgeten får avgifter som motsvarar inkomster över avgiftstaket. Övriga avgifter ska föras till AP-fonderna för finansiering av inkomstpension och tilläggspension. Avstämningen medför att belopp överförs mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 (i del 2).</p> <p>Socialavgiftslag (2000:980) Lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter Förordning (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m.</p> <p>Lagar och förordningar kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

Den arbetsgivaravgift och egenavgift som avser ålderspension (ålderspensionsavgiften) ska finansiera inkomstpension, tilläggspension och premiepension. Den del av avgiften som inte genererar någon pensionsrätt (avgifter över det så kallade avgiftstaket) ska dock föras till statsbudgeten och kan betraktas som en skatt.

I september varje år beräknar Pensionsmyndigheten hur ålderspensionsavgiften för året efter preliminärt bör fördelas mellan AP-fonderna (för finansiering av inkomstpension och tilläggspension), premiepensionssystemet och statsbudgeten. Regeringen fastställer i en förordning hur den preliminära fördelningen ska vara. Beslutet publiceras i Svensk författningssamling (SFS). För närvarande brukar ungefär 69 procent av avgifterna föras till AP-fonderna, lite drygt 20 procent till premiepensionssystemet och 10 – 11 procent till statsbudgeten.

Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter och statsbudgeten får avgifter som motsvarar inkomster över avgiftstaket. Detta medför att belopp omförs mellan statsbudgeten, premiepensionssystemet och AP-fonderna. Beloppen är uppräknade med ränta.

Dokumentation omförsningsbelopp avseende den statliga ålderspensionsavgiften

Namn:	Omföringsbelopp avseende den statliga ålderspensionsavgiften
Kort beskrivning	<p>Den statliga ålderspensionsavgiften fördelas först preliminärt mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet.</p> <p>Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för pensionsgrundande ersättningar och pensionsgrundande belopp. Resten av den statliga ålderspensionsavgiften förs till AP-fonderna för delfinansiering av inkomstpension och tilläggspension. Därmed överförs ett belopp mellan premiepensionssystemet och AP-fonderna.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 och 31 (i del 2).</p> <p>Lag (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift Förordning (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m.</p> <p>Lagar och förordningar kan hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

Den statliga ålderspensionsavgiften ska i princip finansiera pensionsrättigheter för inkomstpension, tilläggspension och premiepension till den del pensionsrättigheterna baseras på pensionsgrundande ersättningar eller pensionsgrundande belopp. Exempel på pensionsgrundande ersättningar är sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning. Exempel på pensionsgrundande belopp är pensionsrätt för studier och pensionsrätt för barnår.

I september varje år beräknar Pensionsmyndigheten hur den statliga ålderspensionsavgiften preliminärt bör fördelas mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet för året efter. Regeringen fastställer i en förordning hur den preliminära fördelningen ska vara. Beslutet publiceras i Svensk författningssamling (SFS). För närvarande brukar ungefär 86 procent av avgifterna föras till AP-fonderna och 14 procent till premiepensionssystemet.

Under våren två år efter det år som avses görs en avstämning där det säkerställs att premiepensionssystemet får avgifter som motsvarar intjänade premiepensionsrättigheter för pensionsgrundande ersättningar och pensionsgrundande belopp. Det medför att ett belopp överförs från AP-fonderna till premiepensionssystemet eller åt andra hållet. Det belopp som överförs är skillnaden mellan det belopp som premiepensionssystemet har fått preliminärt och det belopp som avser premiepensionsrätt för pensionsgrundande ersättningar och pensionsgrundande belopp. Beloppet räknas upp med ränta.

Dokumentation avgiftssatser för arbetsgivaravgifter 1988 – 1998

Namn:	Avgiftssatser för arbetsgivaravgifter 1988 - 1998
Kort beskrivning	<p>Före 1999 fanns det fler arbetsgivaravgifter än för närvarande och både antalet avgifter och procentsatserna kunde variera mellan åren.</p> <p>Underlaget för arbetsgivaravgifter är i princip anställdas förvärvsinkomster, dvs. löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete. Arbetsgivaravgifter för en månad betalas normalt av arbetsgivarna månaden efter.</p> <p>Skatteverket är sedan mitten av 1980-talet uppbördsmyndighet för arbetsgivaravgifterna men det är numer Försäkringskassan (tidigare Riksförsäkringsverket) som fördelar avgifter på de olika ändamålen, till exempel ålderspension och sjukförsäkring.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Lag (1962:381) om allmän försäkring, 19 kapitlet Lag (1981:691, omtryckt 1989:633) om socialavgifter Lag (1994:1920) om allmän löneavgift Lag (1989:484) om arbetsmiljöavgift</p> <p>Lagarna kan i vissa fall hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

År 1999 gjordes avgiftsstrukturen för arbetsgivaravgifterna om i samband med reformeringen av ålderspensionssystemet. Från och med 1999 finns 7 arbetsgivaravgifter inklusive allmän löneavgift, dessförinnan var antalet mellan 9 och 12, olika för olika år.

De flesta arbetsgivaravgifterna redovisades på statsbudgeten utan direkt koppling till de förmåner som de skulle finansiera. Därmed kan de betraktas som skatter. ATP-avgiften fördes dock till AP-fonden. Det fanns också fonder för delpensioneringen och arbetsskadeförsäkringen dit motsvarande avgifter fördes. De två fonderna avskaffades mot slutet av 1990-talet.

Det har också funnits så kallade fonder för sjukförsäkringen och folkpensioneringen men i praktiken hade de ingen koppling till motsvarande arbetsgivaravgift, åtminstone inte under den här redovisade perioden. Det har också funnits en arbetsmiljöfond, dit delar av arbetarskyddsavgiften fördes, en lönegarantifond och en arbetslivsfond för den temporära arbetsmiljöavgiften.

Utöver avgifterna i tabellen fanns också en sjömanspensionsavgift på 1,2 procent. Den betalades dock bara av redare och var således ingen generell arbetsgivaravgift. För redarna reducerades i gengäld några av de andra avgifterna.

Dokumentation avgiftssatser för egenavgifter 1988 – 1998

Namn:	Avgiftssatser för egenavgifter 1988 – 1998
Kort beskrivning	<p>Egenavgifter betalas av egenföretagare och uppdragstagare, dvs. personer med förvärvsinkomster som inte är anställda.</p> <p>Före 1999 fanns det färre egenavgifter än arbetsgivaravgifter.</p> <p>Underlaget för egenavgifter är i princip egenföretagarens eller uppdragstagarens förvärvsinkomster. Egenavgifter betalas i samband med att inkomstskatt betalas.</p> <p>Skatteverket är sedan mitten av 1980-talet uppbördsmyndighet för arbetsgivaravgifter och egenavgifter men det är numer Försäkringskassan (tidigare Riksförsäkringsverket) som fördelar avgifter på de olika ändamålen, till exempel ålderspension och sjukförsäkring.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Lag (1962:381) om allmän försäkring, 19 kapitlet Lag (1981:691, omtryckt 1989:633) om socialavgifter Lag (1994:1920) om allmän löneavgift</p> <p>Lagarna kan i vissa fall hittas i www.lagrummet.se till exempel här: http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

År 1999 gjordes avgiftsstrukturen för arbetsgivaravgifter och egenavgifter om i samband med reformeringen av ålderspensionssystemet. Från och med 1999 finns 7 arbetsgivaravgifter och egenavgifter inklusive allmän löneavgift. Även under åren 1996 – 1998 fanns det 7 egenavgifter, dessförinnan var antalet mellan 6 och 8, färre än antalet arbetsgivaravgifter. För många egenavgifter har procentsatserna varit andra än för motsvarande arbetsgivaravgift.

Vad gäller fondering och redovisning, se dokumentationerna för arbetsgivaravgifter och dokumentationen för egenavgifter från och med 1999.

Observera att det under perioden 1993 – 1998 också fanns så kallade *allmänna egenavgifter*. De allmänna egenavgifterna betalades av alla med förvärvsinkomster och ska inte förväxlas med de egenavgifter som bara betalas av egenföretagare och uppdragstagare. Begreppet allmän egenavgift används inte längre men en allmän egenavgift finns ändå kvar, nämligen den allmänna pensionsavgiften. Den var 6,95 procent även 1999 och är därefter 7,0 procent, jämför tabellen nedan.

Allmänna egenavgifter 1993 - 1998.

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Sjukförsäkring	0,95	0,95	2,95	3,95	4,95	–
Pension	–	–	1,00	1,00	1,00	6,95
Arbetslöshet	–	1,00	–	–	–	–
Summa	0,95	1,95	3,95	4,95	5,95	6,95

Dokumentation AP-fonderna marknadsvärde

Namn:	AP-fonderna marknadsvärde
Kort beskrivning	<p>Det finns för närvarande fem AP-fonder inom inkomstpensionssystemet, Första, Andra, Tredje, Fjärde och Sjätte AP-fonden. Den Sjunde AP-fonden tillhör premiepensionssystemet och ingår inte i denna redovisning.</p> <p>AP-fond 1 – 4 får varje månad en fjärdedel var av de avgifter som ska föras till inkomstpensionssystemet för finansiering av inkomstpension och tilläggspension. Varje månad betalar de också en fjärdedel var av dessa pensioner och dessutom en fjärdedel var av inkomstpensionssystemets administrationskostnader (kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.m.).</p> <p>AP-fondernas fondkapital (inkl. Sjätte AP-fonden) påverkar balanstalet.</p>
Viktiga dokument och var man hittar dem	<p>Propositionen om ålderspensionssystemet: Prop. 1997/98:151, främst avsnitt 30 – 32 (i del 2).</p> <p>Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden Socialavgiftslag (2000:980) Lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter Lag (1994:1744) om allmän pensionsavgift Lag (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift Socialförsäkringsbalk (2010:110), t.ex. kapitel 58.</p> <p>Lagar och förordningar kan hittas på www.lagrummet.se till exempel http://rkrattsbaser.gov.se/sfs/sfsr_form2.html</p>

Med AP-fonder menas här de AP-fonder som ingår i inkomstpensionssystemet.

ATP-systemet ersattes 1999 av det reformerade ålderspensionssystemet. Därmed fick AP-fonderna en ändrad funktion. Tidigare finansierade de ATP-pension avseende ålderspension, förtidspension/sjukbidrag och efterlevandepension. Numer finansierar de inkomstpension och tilläggspension, dvs. inkomstgrundad ålderspension exklusive premiepension.

AP-fondernas fondkapital räknas med bland inkomstpensionssystemets tillgångar när balanstalet beräknas. Från och med 2010 års balanstal är det ett treårigt medelvärde av fondkapitalet 31 december som ingår i balanstalet men det har beslutats att man ska återgå till de regler som gällde före 2010 i detta avseende från och med balanstalet för 2017. Det innebär att fondkapitalet den 31/12 ett visst år ingår i det balanstal som avser två år senare.

AP-fonderna placerar merparten av sina tillgångar i aktier, dock högst 70 procent. Obligationer utgör också en stor del av placeringarna.

2015-07-29

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

2 (2)
PID145501
0.2

En mer omfattande tabell över AP-fondernas inkomster, utgifter och fondkapital finns här:

<http://www.pensionsmyndigheten.se/4453.html>

Se även de enskilda AP-fondernas årsredovisningar som finns på deras hemsidor:

<http://www.ap1.se>

<http://www.ap2.se>

<http://www.ap3.se>

<http://www.ap4.se>

<http://www.apfond6.se>

Dokumentation för TF-räntan inom premiepensionen

Namn:	TF-räntan inom premiepensionen
Kort beskrivning	Inbetalda pensionsavgifter förs över från den så kallade tillfälliga förvaltningen (TF) till premiepensionsspararnas konton i december varje år. I samband med detta tilldelas pensionssparare en ränta, TF-räntan.
Viktiga dokument Och var man hittar dem	Den ränta som ska användas när premiepensionsrätterna har beräknats anges i Lag (1998:674) om Inkomstgrundad ålderspension, 8 kapitlet, 1§

Beräkning av TF-räntan

För att beräkna räntan på förvaltad kapital i den tillfälliga förvaltningen för ett specifikt inkomstår, behövs en beräkning av totalt förvaltad kapital, totalt inbetalda medel, prognos av framtida inbetalningar av pensionsrätter för det aktuella året. Därutöver görs en reservering för prognosfel.

Summa förvaltade och inbetalda medel

Inför placering av nya pensionsrätter i december varje år måste en uppskattning av de förvaltade medlen för varje inkomstår inklusive upplupen ränta beräknas till och med aktuellt placeringsdatum.

Detta sker genom att Kammarkollegiet lämnar en prognos på förvaltad marknadsvärde per placeringsdatumet¹. Till detta belopp adderas behållning på Pensionsmyndighetens TF-konto hos Riksgäldskontoret inklusive upplupen ränta per senast känt datum. En prognos av ränta fram till faktiskt placeringsdatum läggs därefter till. Till detta belopp ska läggas en prognos av de egenavgifter som inbetalas från Försäkringskassan (FK) i februari året efter placeringen². Detta ger sammantaget summan förvaltade medel för aktuellt inkomstår vid dagen för placering av pensionsrätter.

För att beräkna totalt inbetalda medel från FK för aktuell årskull behöver Pensionsmyndigheten få uppgift från Kammarkollegiet om inbetalda medel baserat på senast känt datum, som stämts av med Pensionsmyndighetens huvudbok. Till beloppet totalt inbetalda medel för årskullen adderas prognosen på inbetalda egenavgifter.

¹ Placeringsdatumet är det datum då portföljen frigörs från Kammarkollegiet och överförs till Pensionsmyndigheten.

² Prognosen för egenavgifter ska från och med 2010 även inkludera prognos för sent inkomna arbetsgivaravgifter avseende tidigare årskullar.

Beräkning av TF-ränta

För att beräkna TF-räntan måste två hänsyn tas; till personer som får pensionsrätter för första gången (internt även kallade nya pensionssparare) och eventuella prognosfel.

Skillnaden mellan förvaltade och inbetalda medel representerar avkastningen för aktuellt inkomstår. TF-räntan beräknas genom att dividera denna skillnad med summan av de totalt inbetalda medlen (inklusive prognos för egenavgifterna). Denna ränta representerar (i ett första steg) TF-räntan för nya pensionsrätter för befintliga sparare, efter att beloppet hänförande till nya pensionssparare har tagits bort (se nedan).

Nya pensionssparare

När nya pensionssparare tilldelas pensionsrätter kommer dessa att välja fonder vid ett senare tillfälle än placeringsdatumet. Dessa ska därför tillföras extra ränta från dagen för placering av pensionsrätter tills dessa medel placeras. En separat skattning förs därför för denna individdel.

Pensionsmyndighetens chefsaktuarie levererar en prognos för hur stort belopp de nya pensionsspararna beräknas stå för. Någon exakt uppgift finns inte vid beräkningstillfället. Räntan för nya pensionssparare beräknas genom att uppskatta genomsnittligt antal dagar som dessa medel kommer att ligga på Pensionsmyndighetens TF-konto och därefter prognostiseras avistaräntan på kontot för denna tid. Denna ränta ska därefter tillföras TF-räntan för aktuell årskull, vilket därmed ger (*i ett första steg*) TF-räntan för nya pensionssparare.

Reserv för prognosfel (stresstest)

Om prognosen av de nya pensionsspararnas behållning och/eller prognosen över egenavgifterna slår fel, finns en risk för att Pensionsmyndigheten kommer att betala ut mer kapital än vad som faktiskt skulle ha tilldelats. För att minska denna risk har Pensionsmyndigheten valt att införa en säkerhetsmarginal som ska vara minst så stor att den täcker dessa två risker.

Säkerhetsmarginalen för nya pensionssparare och egenavgifter beräknas genom att först multiplicera prognosbeloppet med 15 procent. Dessa säkerhetsmarginaler utökas därefter ytterligare med 20 % vardera. TF-räntan sätts därefter så att säkerhetsmarginalen täcker reserven för prognosfel.

För nya sparare beräknas ytterligare TF-ränta för att kompensera för de dagar pensionsspararnas pensionsrätter ligger oplacerade. De nya pensionsspararnas pensionsrätter ligger kvar och förräntas på Pensionsmyndighetens TF-konto hos Riksgäldskontoret innan de placeras.

Reserv för administrativa kostnader

Utrymme måste även tas för administrativa kostnader. Pensionsmyndighetens lönekostnader för årskullens förvaltning ska belasta kalkylen. Även kostnader som faktureras eller debiteras i början av nästa år, som kostnad för Kammarkollegiets förvaltning för fjärde kvartalet, avgifter för vissa Riksgäldskonton och depåavgift ska reserveras i kalkylen.

2015-09-16

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

3 (3)
PID146426
0.1

Hantering av eventuellt överskott

Eventuellt överskott som kan uppstå till följd av säkerhetsmarginalen kommer att kvarstå på TF-kontot under året till dess nästa års ränteberäkning görs. Då kommer beloppet att betraktas som avkastning. Någon successiv uppbyggnad av avkastning på pensionsrätter kommer därför inte att uppstå.